

Skriftlig beretning 2024

"Ikke alt, hvad man møder, kan ændres, men intet kan ændres, før man møder det" – James Baldwin

Engageret involvering i den lokale kontekst

På den ene side hører vi fantastiske fortællinger fra hele landet om stærke ungefællesskaber i 10. klasse. Om unge, der lykkes, spændende initiativer på undervisningsstederne, stigende elevtal og ikke mindst en engageret indsats i den lokale kontekst.

Der laves 10. klasse netop som hver kommune har brug for til deres unge, sammen med de muligheder der er hvert sted. Det er vores styrke. Skoler, ledere og medarbejdere, der brænder for deres lokalområde, samarbejdspartnere og de unges fremtidsmuligheder.

På den anden side fik vi en uddannelsespolitisk dagsorden med en betydelig ændring af vores skoleform, der som en chokbølge gik igennem os alle i det tidlige efterår, da ministeren sammen med sine kollegaer præsenterede regeringens uddannelsesreform.

Her blev det klart, at vores 10. klasse ikke længere vil eksistere i den form, vi kender i dag.

Ny uddannelsesreform

Regeringens udspil byggede blandt andet på 2 præmisser, som foreningen har bidt grundigt mærke i:

1. **Den demografiske udvikling** i hele landet betyder et markant lavere ungetal i fremtiden. I nogle kommuner et meget drastisk fald, andre et lidt mindre fald og for enkelte kommuner en lille stigning. Dermed skal vi alle "slås" om de sammen unge i årene der kommer. Det betyder færre unge til de enkelte uddannelsesstilbud, og dermed forventes nogle institutioner at lukke med den konsekvens, at mange unge i yderkommuner får meget langt til et attraktivt og godt ungemiljø på en ungdomsuddannelse.

Det har både skabt usikkerhed og vakt vores nysgerrighed. Hos nogle har det tændt innovative tanker, hos andre har det skabt indignation og frustration. Men uanset ståsted er vi fælles om – en bekymring for vores unge, den store usikkerhed blandt medarbejderne og den fælles vilje til at handle på det, vi brænder for.

Sidste år skrev jeg i beretningen: *"Vi kommer ikke kun til at tale om fællesskaber i 2024, men også om sammenhængskraft."* Den sætning viste sig at være mere relevant, end vi kunne have forudset.

2. For det handler netop om **sammenhængskraft i uddannelsessystemet**. Vores fælles udfordringer med for få til professionsuddannelserne, de faglærte uddannelser og unge udenfor uddannelses-systemet kalder på en sammenhængende uddannelseskæde. Derfor er

uddannelsesreformen også et bud på større sammenhængskraft. Alle uddannelsesinstitutioner er involveret og påvirket. Alle bliver vigtige i samarbejdet.

Men det handler også om vores sammenhængskraft i samarbejdet på landsplan, i vores forening og på de enkelte skoler rundt om i landet.

Vi får ikke bare brug for hinanden, men også for at stå sammen og turde trække på vores lange tradition for at rejse os igen. Vi må fortsat være innovative og dedikerede i vores opgave med, at skabe de bedste muligheder for de unge. Måske ikke som 10. klasse, men som EPX.

Bestyrelsen har derfor været særdeles aktiv i det forgange år. Vi har talt sammen mere end nogensinde før og arbejdet intensivt på at navigere i det politiske landskab. Vi har lagt strategi, justeret kursen undervejs og haft følerne ude for at sikre de bedst mulige vilkår for vores medlemsskoler på den lange bane.

På generalforsamlingen vil jeg i den mundtlige beretning folde det arbejde yderligere ud og give et indblik i det politiske arbejde, og de overvejelser vi har gjort os.

2024 har været et intenst år med en overvældende mængde initiativer, analyser, debatindlæg og aktiviteter inden for unge- og uddannelsesområdet.

Derfor er denne skriftlige beretning en prioriteret udgave af et langt større arbejde.

Bestyrelsens målsætning for 2025

Strategien for det kommende år er, at sikre politisk indflydelse på den kommende ungdomsuddannelse, både nationalt og lokalt. Medlemsskolerne skal kunne bruge foreningen aktivt i den omstillingsproces vi kommer til at stå i frem mod 2030.

Hvem er de kommunale 10. klasser? – et Sorøtmøde til forskel.

Det har været en stor, vigtig og spændende udfordring at sørge for, at så mange som muligt i det politiske system kender og forstår den opgave vi løser kommunalt, og den måde vi er organiseret på i de forskellige kommuner.

Ministeren havde på årets Sorøtmøde inviteret praktikere, og overskriften var "ny ungdomsuddannelse". Ministeren havde sammensat en række indspil til drøftelse forud for regeringens arbejde med en ny ungdomsuddannelse.

Det blev helt tydeligt på mødet, at EPX kommer, og at der er stor og bred politisk opbakning til et nyt gymnasium, spørgsmålet er hvordan.

Vores forening havde 2 workshop på Sorøtmødet.

Københavns Kommunes 10. klasser i Ungdomsskolen i samarbejde med NEXT-uddannelse afholdt en workshop om bl.a. 10. klasse og elevprofiler, og Skive Kommunes 10. klasse afholdt en workshop om 10. klasse i kommunens ungestrategi "Alle unge med" & PRAK10 linjen. Vi havde både lærere og unge med på mødet, og det var på alle måder en stor oplevelse.

De kommunale 10. klasser kom til at fylde i debatten på Sorø-mødet.

Der var meget anerkendelse, forbløffelse, forundring og respekt for vores arbejde. Men også et kritisk blik på, hvorvidt den opgave kun kan løses ved at bevare os.

Fra krydspres til handlekraft

"Vi har entydigt, klart og insisterende bedt om at blive involveret i en sådan proces. Vi har stor erfaring, viden og kendskab til unges veje og vildveje i uddannelse og job. Vi ved noget om at bygge skoler indefra – år efter år – og om at være en skole til tiden."

Sådan stod der i sidste års beretning, og kommunikationen med ministeriet steg betragteligt i 2024.

Regeringens præsentation af den nye ungdomsuddannelse d. 8/10 2024 stillede os i et krydspres af format, fyldt med dilemmaer, bekymringer og muligheder.

Vi bakker op om et nyt praksisrettet gymnasium. Vi ved vores unge har brug for noget andet og mere end der er i den nuværende struktur. Vi ved der trænger til at blive en sammenhængende uddannelseskæde, at rekruttering og flere faglærte er helt relevante dagsordner som skal løses i fællesskab.

Vi ved de unge efterlyser mere tid, flere valgmuligheder, mindre pres, mere praksisfaglig læring, og nye fællesskaber i nærliggende attraktive ungemiljøer.

Det svære for os er at se de kommunale 10. klasser bliver opløst og derefter skal:

- a) indgå i et nyt fællesskab på EPX, "Erhvervs- og professions Gymnasiet" sammen med GF1, HF og EUX.
- b) indgå i en styrket FGU som skal modtage unge der ikke består folkeskole og være et tilbud til unge der frafalder efterskoler, gymnasier, lærlingeforløb mm.

Vi har peget på, at vores viden, kompetencer og erfaringer er helt centrale for at begge dele lykkes.

Derfor inviterede ministeren os til værkstedsseminar i starten af november.

Her lød opgaven; *Hvad er det 10. klasse kan som EPX skal kunne?* Det var et interessant møde og vi har bedt ministeren inddrage os i en evt. kommende arbejdsgruppe.

Tak til Brøndby, Skanderborg, Viborg, Vejle, Brøndby, Fredensborg, Skive og Københavns 10. klasse skoler for at deltage velforberedt, konstruktive, refleksive og kritiske.

Men det er også svært at se den ulighed der er i 10. klasse skoleformerne fremover. At efterskoler fremover kan lave 10. skoleår har gjort os og andre opmærksomme på, om det kan skævvride den ligeværdige adgang til uddannelse. Det er politik.

Vi har desuden i december udgivet en analyse af afledte effekter ved at afskaffe den kommunale 10. klasse. Det kommer ikke uden pris; særligt for kommunerne, der også er tøvende og afventende på den rammeaftale for uddannelsesreformen, som man forhandler på i disse måneder. Tak til alle skoler, som bidrog til analysen.

Se på www.la10.dk

Analysen er kvalificeret yderligere af Danmarks Lærerforening og Skolelederforeningen, ligesom den er tiltrådt af "10. klasse alliancen" og udkom derfor i januar i en almen udgave, ligesom vores egen blev udsendt til medlemmerne før jul, til brug i det lokale arbejde.

Til videre læsning:

["En ny uddannelse skal have sin egen sjæl, hvis de unge skal vælge den"](#), Naomi Katznelson, CEFU
Jan 2025

[Karakteristika ved eleverne i den kommunale 10. klasse](#), DEA, nov. 2024

Alliancesamarbejde – for vores fælles unges muligheder

"10. klasse alliancen" mellem Ungdomsskoleforeningen, Frie Fagskoler, Friskolerne, Danmarks Private Skoler, Efterskoleforeningen, Frie Skolers Lærerforening, DLF, Skolelederforeningen og vores egen forening har haft travlt i 2024.

Vi gav vores tidligere samarbejde fornyet kraft og har stået sammen om vores unge, vores 10. klasse tilbud og vores foreningers særinteresser.

Både gennem fælles indlæg i Altinget d. 6/6 24, med kampagnen #bevar10klasse, og ikke mindst gennem det strategisk politiske samarbejde.

Det er vigtige samarbejdspartnere, og selvom vores skoleformer er stillet meget forskelligt i uddannelsesreformen, så har vi fået større indblik, respekt og forståelse for vores skoleformers særkender, interesser og muligheder.

Når vilkårene for samarbejdet ændres og det fælles fodslag bliver udfordret, så er det et eksempel på sammenhængskraftens styrke, at samarbejdet kan fortsætte nysgerrigt, undersøgende og gensidigt opbyggende.

Samarbejdet kulminerede i december 2024 med samlet foretræde for Børne- og Undervisningsudvalget på Christiansborg.

Her overrakte vi i "10. klasse alliancen" vores bekymringer ved afskaffelsen af 10. klasse i folkeskoleloven, og samtidig en opbakning til den nye ungdomsuddannelse EPX.

En folkeskole i forandring

Folkeskolens Kvalitetsprogram blev vedtaget i 2024, og på folkeskolens vegne kan vi glæde os over, at frisættelsesdagsordenen og friheden til at arbejde med skolens indre struktur nu er lagt i hænderne på den enkelte skole mere end tidligere.

Den fornøjelse har vi haft i mange år med 10. klasse loven, som nu smitter lidt af på grundskolen.

En af de nye opgaver er Juniormesterlære, hvor foreningen ser, at de lokale 10. klasser kan bidrage aktivt til opgaven i egen kommune, med inspiration, viden og erfaringer.

Der bliver indlagt flere praksisfaglige fag i udskoling, obligatoriske praktik, færre prøver og flere ting afskaffes. Måske bliver der mindre pres. Men der bliver ikke kortere skoledage!

Ungdommens udfordringer – vores ansvar

Psykologisering, segregering i folkeskolen, skolevægning og mange andre trivselstemaer fylder i debatten om vores ungdom. Den ungdom; der ikke orker at blive til en brik i vores produktionsfund, som ikke orker at skulle vælge noget fordi de skal udfylde samfundets krav til dem i stedet for at finde meningsfuldhed i at bidrage til samfundet.

Den samme ungdom som er fællesskabsorienteret som aldrig før. Som skaber egne trivselsfællesskaber, der er anderledes end de fællesskaber voksne norm sætter som gyldige. Ungdommen er præcis som den skal være, sin egen - og alligevel ikke.

Forventningerne til trivsel er kørt af sporet. At trivsel handler om at alle er glade, ubekymrede og problemfrie hele tiden er et falsum, som unge har fået galt i halsen.

Både gennem samvær i skolen, sociale medier, de voksnes reaktionsmønstre og forventninger. Det er vores ansvar også i 10. klasse, og vi kan være med at gøre noget ved det.

Trivselskommissionen barsler snart med deres anbefalinger og analyser.

De har haft en stor og involverende proces, hvor blandt andet også unge i 10. klasse er blevet hørt, og vi glæder os til at se frugten af deres arbejde.

På årsmødet kan du møde Christine Ravn Lund, forperson for DUF (Dansk Ungdoms Fællesråd) og næstforperson i CEFU. Hun vil give et ungeblik på hhv. Uddannelsesreformen og trivselskommissionens arbejde.

Læs mere her: [Dansk ungdoms Fællesråd](#), [Center for Ungdomsforskning](#) og [Trivselskommissionen](#)

Me&We – Fællesskaber kræver træning

At stille det bedste hold er enhver træners fornemste opgave forud for enhver kamp, så hvad skal dit hold kunne fremover?

Med fokus på trivsel og gode klassefællesskaber for de unge, så tilbyder vi nu nye uddannelsesforløb i "Me&We" for undervisere i 10.klasse.

Læse mere om programmet på:

www.meandwe.dk

- og hold øje med foreningens hjemmeside, hvor vi udbyder nye forløb til maj.

Vi takker H.M. Dronning Marys Fond, Just Human, Tuborg Fondet og Efterskoleforeningen for et virkeligt godt og udbytterigt samarbejde.

Der skal også lyde en tak til Studie10, Esbjerg, som har været foreningens tovholder på projektet.

CEFU - Uddannelse i anvendt ungdomsforskning

Foreningens plads i CEFUs bestyrelse er af stor betydning for vores fælles opgave om unge. Partnerskabet mellem et universitets forskningsenhed og en forening af interessenter er helt unik. Samspillet kvalificerer praksis og teori på en helt særlig måde, og vores netværk er til gensidig inspiration og drøftelse.

De to store spor i 2024 var naturligvis hhv. uddannelsesreformerne og trivselskommission, hvoraf meget er båret af forskning, som også udgår fra CEFU. Det er vigtige og gode drøftelser vi har haft sammen i foreningen, hvor vi er bredt repræsenteret incl. civilsamfundets parter.

Som foreningsmedlem af LA10 har du adgang til en helt særlig uddannelse via vores fælles medlemskab af CEFU. Det drejer sig om "Uddannelse i anvendt ungdomsforskning" som får virkelig mange rosende ord fra brugerne. Måske er det også et aktiv at have på dit hold fremover.

Læs mere her: [Uddannelse i Anvendt Ungdomsforskning](#)

Bestyrelse og sekretariat

En kæmpe tak skal i år lyde til bestyrelsen for deres store engagement og høje aktivitetsniveau i 2024. Der er blevet budt ind, taget opgaver, holdt møder og prioriteret, sammen.

På sekretariatet har vi arbejdet på stabilitet, struktur og flow i samarbejdet med vores dygtige hjælpere. Vi lærer hele tiden, og i år har vi fået koblet foreningens arrangementer på digital tilmelding, senest dette årsmøde.

Vi arbejder fortsat på at skabe regional sammenhængskraft, og i det kommende år håber vi at kunne afholde regionale møder. Der bliver meget at tale videre om.

Bestyrelsen har afholdt deres møder – flere online, og grundet dette års politiske pres, har vi afviklet 2 bestyrelsesseminarer, mod det ene vi normalt afholder i årets begyndelse.

Bestyrelsen:

2023 blev atter et år, hvor karrieren slog mod nye veje for medlemmer i bestyrelsen.

Mia Karen Pedersen fratrådte i oktober 2024 som leder af 10. klasse i Esbjerg Kommune. Mads blev valgt af bestyrelsen som ny næstforperson og Anders Kirkegaard indtrådte som bestyrelsesmedlem.

Der er på generalforsamlingen valg til bestyrelsen, se mere i indkaldelsen til årets generalforsamling

Nye medlemmer i LA10

Vi har i 2024 budt velkommen til nye medlemmer:

Learnmark, Horsens

Next uddannelse, København

10. klasse, Brændkjærskolen, Kolding Kommune

10. klasse GULD10, Guldborgsund Kommune

Ti'eren, 10. klassecenter i Halsnæs Kommune.

På gensyn til generalforsamling og årsmøde i Middelfart.

Forperson

Anja Østergaard Jensen